

Zpráva o výsledcích dotazníku mezi studujícími s ukončeným studiem v roce 2021

I. Základní informace

Cílem tohoto dotazování je lépe porozumět příčinám studijní neúspěšnosti a na tomto základě přijímat opatření, která efektivněji napomohou jejímu snižování. Sběr dat probíhá prostřednictvím informačního systému STAG. Automaticky je zasílán odkaz na dotazník všem studujícím, kteří zanechají studia, a těm, kteří mají studium ukončeno z důvodů nesplnění podmínek vyplývajících ze studijního a zkušebního řádu.

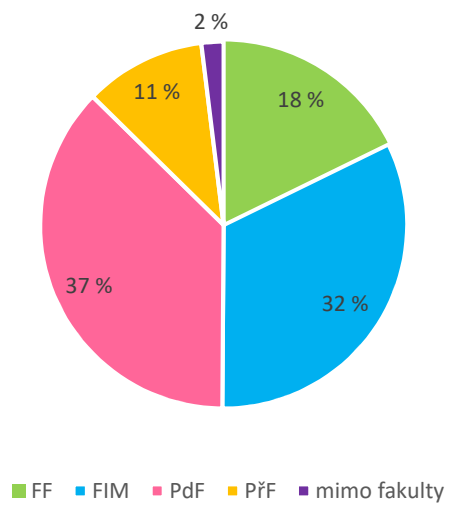
Dotazník byl na UHK spuštěn v červenci 2020, vzhledem k technickým problémům nastala jeho plná funkčnost v září 2020. Cyklus dotazování byl ukončen s koncem roku 2020 a za rok 2020 byly zpracovány první výsledky této pilotní fáze. V roce 2021 byla anketa spuštěna po celý kalendářní rok a tato zpráva přináší její výsledky.

II. Údaje k účasti

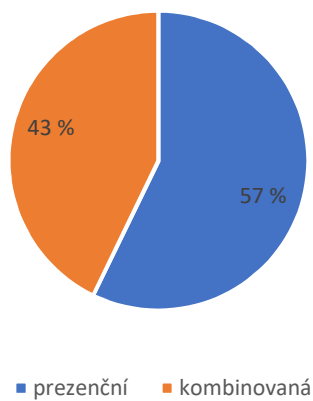
Dotazník odeslalo celkem 411 respondentek a respondentů. Mezi výstupy ve STAG není evidence počtu oslovených studujících, proto nelze spočítat návratnost dotazníku.

Největší počet respondentů byl z Pedagogické fakulty (PdF) (153), následovali respondenti z Fakulty informatiky a managementu (FIM) (133), z Filozofické fakulty (FF) (73), z Přírodovědecké fakulty (PřF) (44) a ze studií zapsaných mimo fakulty (8) (jedná se o studující Ústavu sociální práce, jejichž studium nyní zajišťuje FF). Většina respondentů studovala v prezenční formě studia (235), v kombinované studovalo 176 respondentů. Nejvíce respondentů studovalo bakalářské studium (323), následovalo navazující magisterské studium (57), magisterské studium (23) a doktorské studium (8).

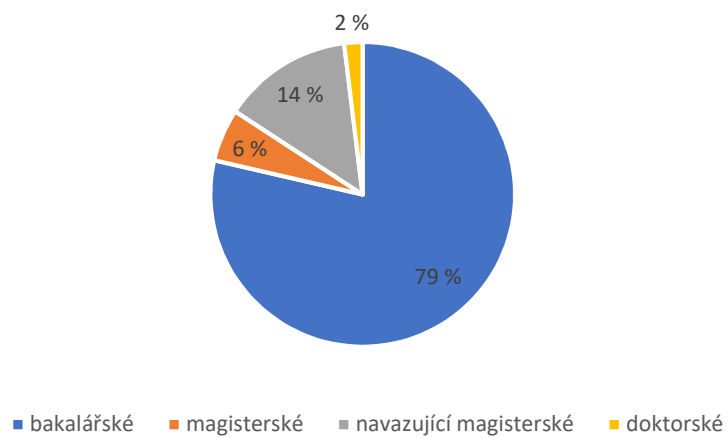
Respondenti dle fakult

Respondenti dle formy studia

Respondenti dle typu studia

III. Podoba dotazníku

V dotazníku je uvedeno několik tvrzení, u nichž respondenti vybírají z odpovědí ano/ne, a to v závislosti na tom, zda dané mělo, či nemělo vliv na ukončení jejich studia na UHK. Jedná se o následující tvrzení:

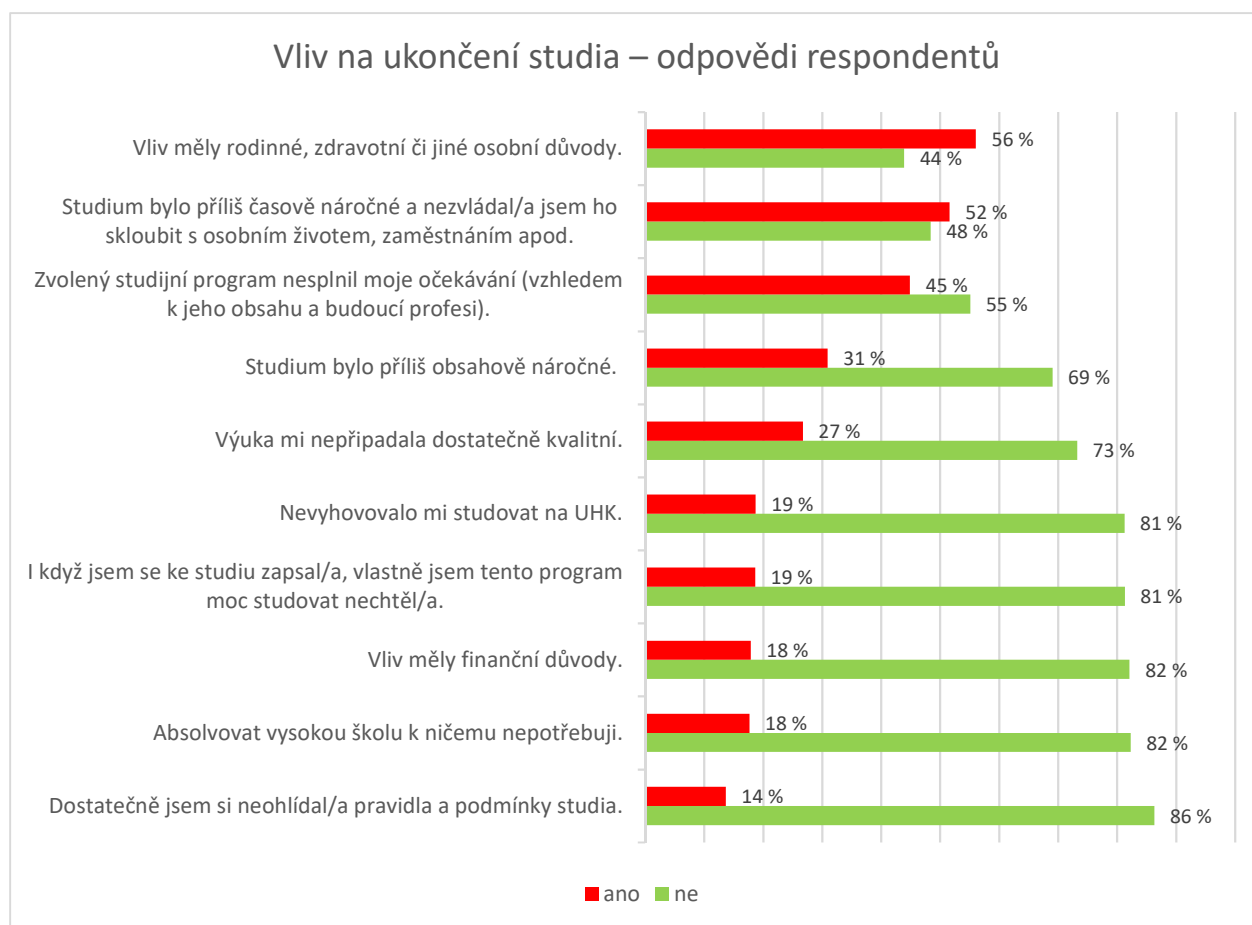
- Absolvovat vysokou školu k ničemu nepotřebuji.
- Dostatečně jsem si neohlídal/a pravidla a podmínky studia.
- I když jsem se ke studiu zapsal/a, vlastně jsem tento program moc studovat nechtěl/a.
- Nevyhovovalo mi studovat na UHK.
- Studium bylo příliš časově náročné a nezvládal/a jsem ho skloubit s osobním životem, zaměstnáním apod.
- Studium bylo příliš obsahově náročné.
- Vliv měly finanční důvody.
- Vliv měly rodinné, zdravotní či jiné osobní důvody.
- Výuka mi nepřipadala dostatečně kvalitní.
- Zvolený studijní program nesplnil moje očekávání (vzhledem k jeho obsahu a budoucí profesi).

Součástí dotazníku je poté otázka s textovou odpovědí: Mohla Vám univerzita v něčem pomoci, abyste studium úspěšně dokončil/a? Pokud ano, jak?

Respondenti dále mají možnost uvádět další slovní komentáře.

IV. Výsledky dotazníku

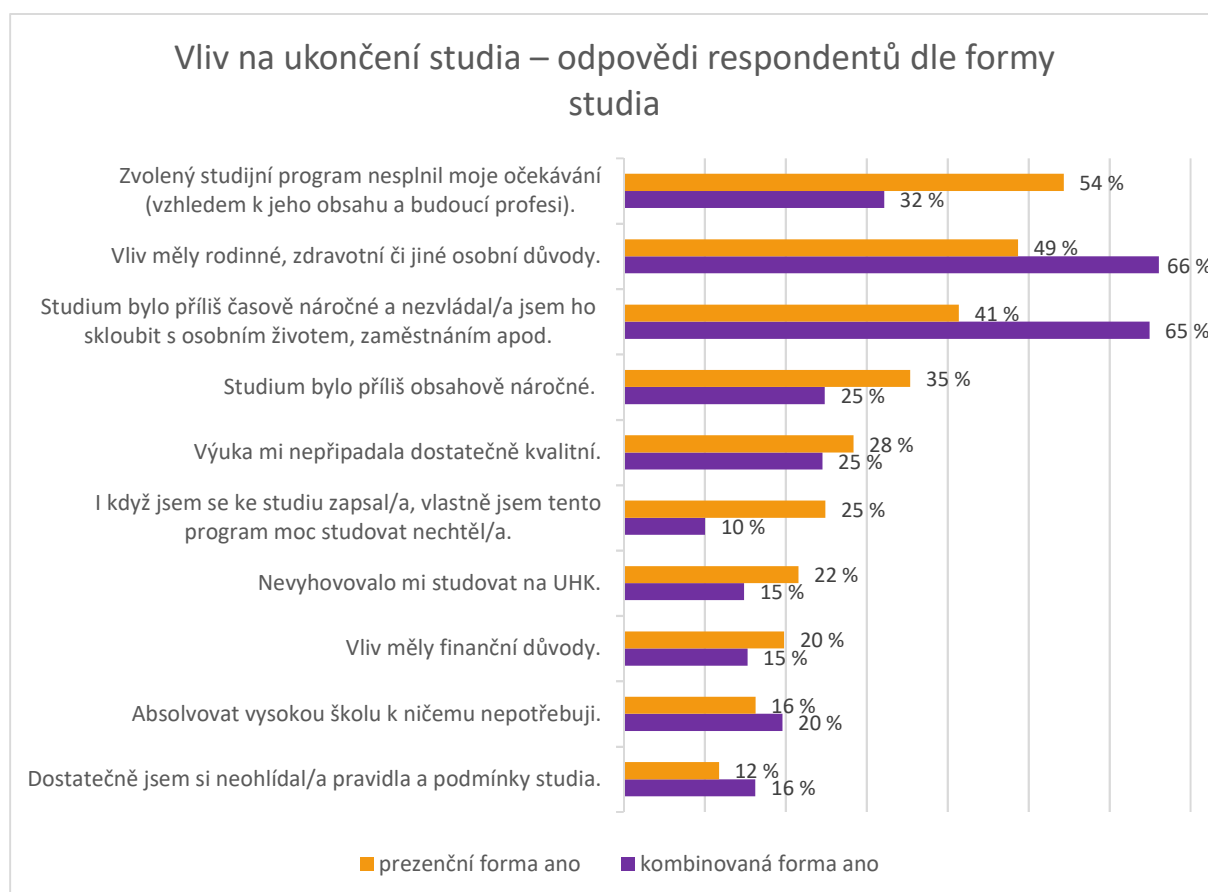
Největší procento odpovědí ano, a tedy nejčastějšími mezi vlivy uváděnými k ukončení studia byly rodinné, zdravotní či jiné osobní důvody (56 %). Většina respondentů rovněž při hodnocení vlivů na ukončení studia souhlasila s tvrzením, že studium bylo příliš časově náročné a nezvládali jej skloubit s osobním životem, zaměstnáním apod. (52 %). Pro 45 % respondentů byla mezi faktory ovlivňujícími ukončení studia skutečnost, že zvolený studijní program nesplnil jejich očekávání (vzhledem k jeho obsahu a budoucí profesi). V případě 31 % procent respondentů sehrála roli obsahová náročnost studia. 27 % respondentů odpovědělo ano v případě tvrzení, že výuka jim nepřipadala dostatečně kvalitní. 19 % respondentů mezi vlivy uvedlo, že jim nevyhovovalo studovat na UHK. Stejně procento vyjádřilo souhlas s tvrzením, že i když se ke studiu zapsali, vlastně daný program moc studovat nechtěli. V případě 18 % respondentů měly na ukončení studia vliv finanční důvody. Pro 18 % respondentů bylo mezi faktory ukončení studia to, že absolvovat vysokou školu k ničemu nepotřebují. 14 % respondentů souhlasilo s tvrzením, že si dostatečně neohlídali pravidla a podmínky studia.

Rozdíly dle formy studia

Následující graf zobrazuje rozdíly v odpovědích respondentů dle forem studia. Z nich vyplývá, že pro studující kombinované formy studia hrají častěji (pro bezmála 2/3 respondentů) při ukončování studia roli rodinné, zdravotní či jiné osobní důvody a časová náročnost studia a jeho skloubení s osobním životem, zaměstnáním apod. U studujících prezenční formy studia tyto vlivy uvedlo 49 %, resp. 41 % respondentů. Naopak studující prezenční formy studia nejčastěji mezi faktory ovlivňující ukončení studia uvádějí nesplněná očekávání od studijního programu (54 %), přičemž v kombinované formě studia to je 32 %.

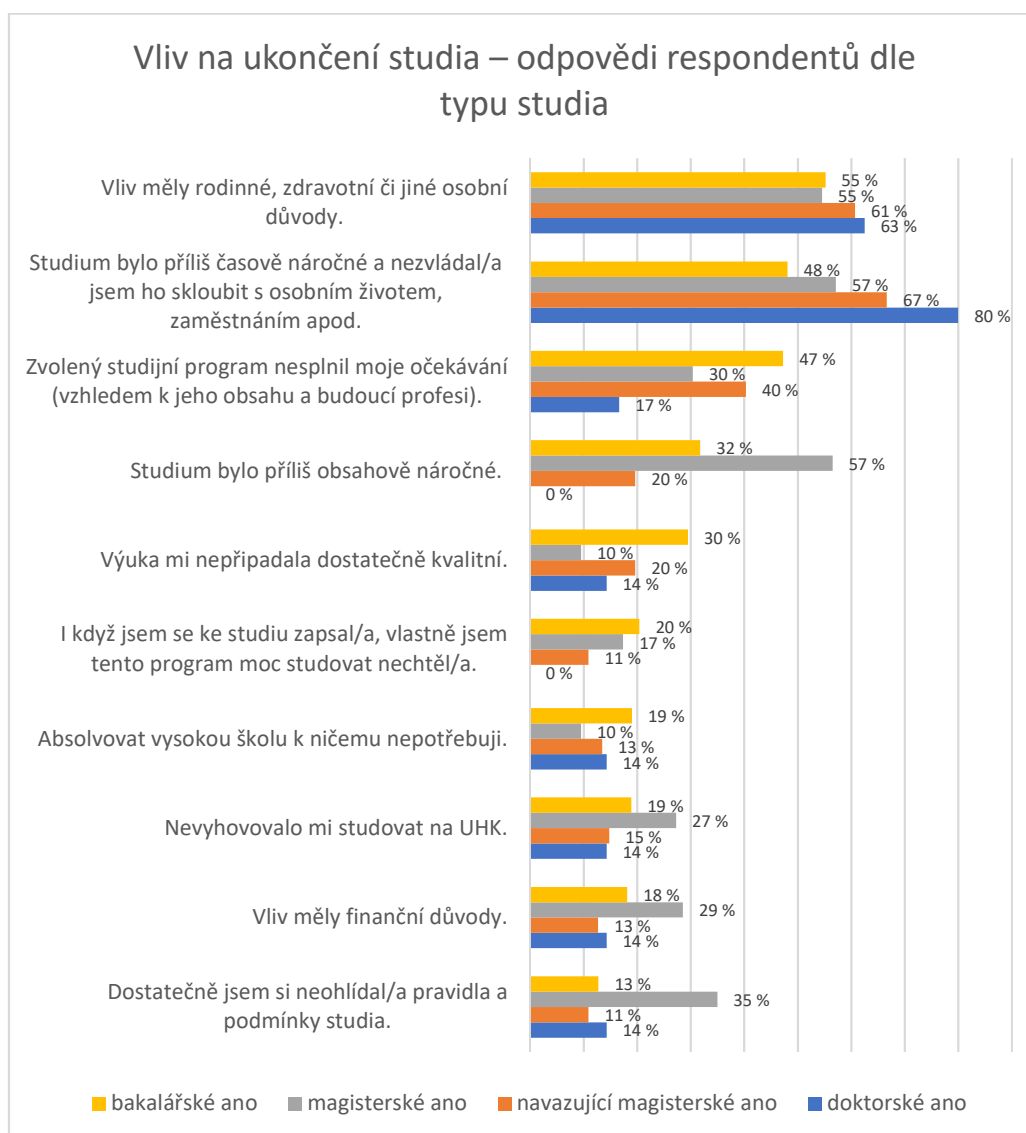
Z výsledků také vyplývá, že větší rozdíly jsou mezi studujícími prezenční a kombinované formy také ohledně tvrzení *I když jsem se ke studiu zapsal/a, vlastně jsem tento program moc studovat nechtěl/a*. V prezenční formě s ním jako s faktorem ovlivňujícím ukončení studia souhlasilo 25 % respondentů, v kombinované 10 %. Výraznější rozdíl byl také z hlediska obsahové náročnosti studia – 35 % studujících prezenční formy a 25 % kombinované formy ji uvedlo mezi vlivy na ukončení jejich studia.

Rozdíly dle typu studia

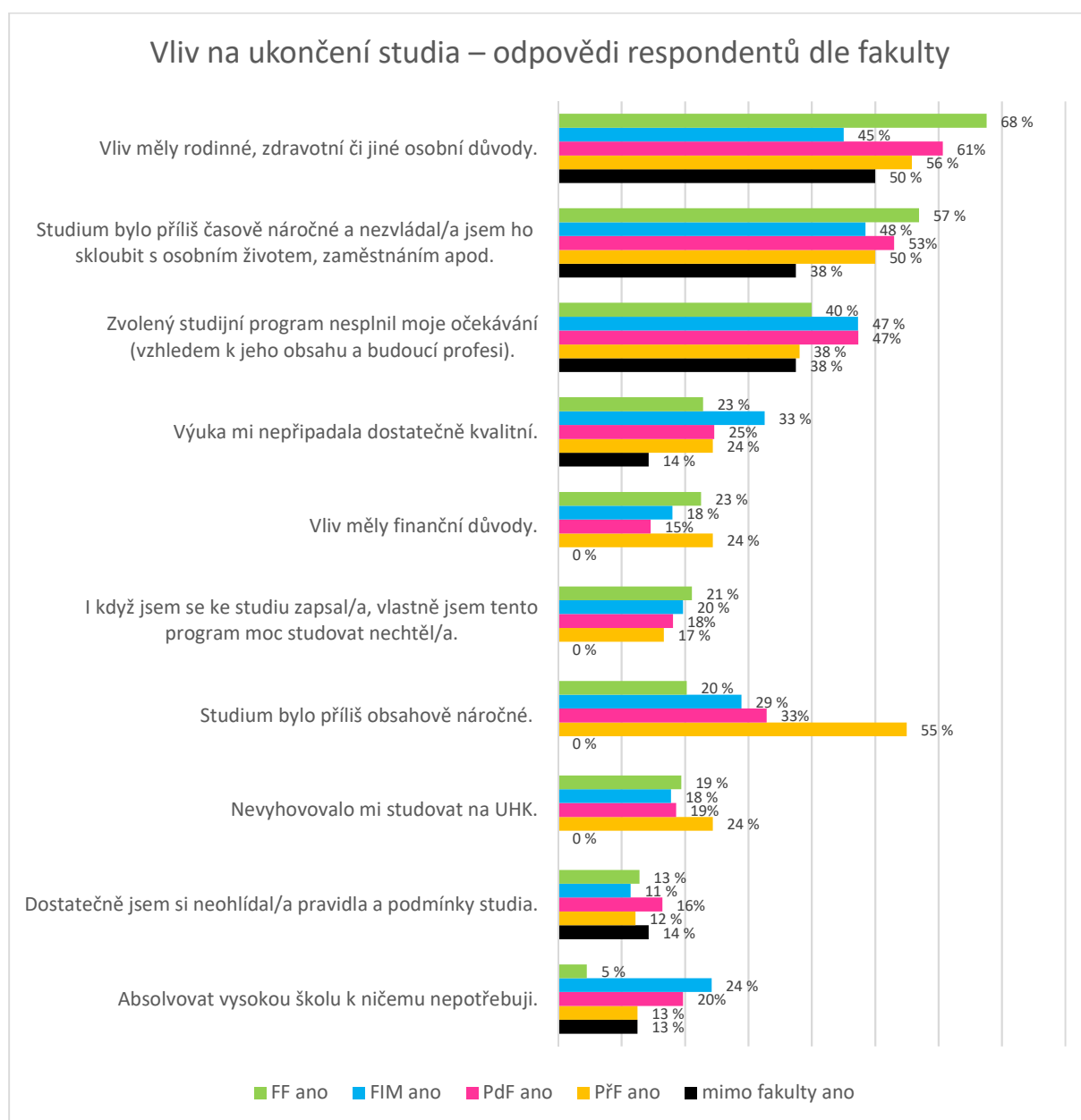
Další graf ukazuje rozdíly v odpovědích respondentů dle typu studia. Jeho vypovídací hodnota je však ovlivněna tím, že s výjimkou bakalářského studia (323 respondentů) jsou relativně malé skupiny respondentů (57 navazující magisterské studium, 23 magisterské studium, 8 doktorské studium).

V bakalářském studiu platí to, co bylo uvedeno mezi celkovými zjištěními – nejčastěji uváděnými vlivy na ukončení studia jsou: rodinné, zdravotní či jiné osobní důvody, časová náročnost studia (nezvládnutí jeho skloubení s osobním životem, zaměstnáním apod.), nesplněná očekávání od zvoleného studijního programu. Tyto tři faktory se (v jiném pořadí) nejčastěji objevovaly také v případě navazujícího magisterského studia a doktorského studia (kde však byl u třetího v pořadí – nesplněná očekávání od zvoleného studijního programu – jen 17% podíl respondentů a dominovala časová náročnost studia – 80 %). U studujících magisterského studia byla na přední příčce obsahová náročnost studia spolu s časovou náročností studia, třetím nejčastějším faktorem byl vliv rodinných, zdravotních či jiných osobních důvodů.

Rozdíly dle fakulty studia

Mezifakultní rozdíly v odpovědích respondentů shrnuje následující graf. S výjimkou PŘF platí, že třemi nejčastěji uváděnými vlivy na ukončení studia jsou: rodinné, zdravotní či jiné osobní důvody, časová náročnost studia (nezvládnutí jeho skloubení s osobním životem, zaměstnáním apod.), nesplněná očekávání od zvoleného studijního programu. Mezi součástmi lišilo pořadí a podíl souhlasu respondentů u jednotlivých tvrzení. Pro respondenty FIM byly časová náročnost studia a nesplněná očekávání od studijního programu častějším faktorem než rodinné, zdravotní či jiné osobní důvody, které naopak převažovaly v případě respondentů FF, PdF, PŘF a studií mimo fakulty. Většina respondentů PŘF (55 %) mezi vlivy na ukončení studia uvedla obsahovou náročnost studia, naopak mezi třemi nejčastěji uváděnými faktory nebyla nesplněná očekávání do studijního programu.

Slovní komentáře

Na otázky „*Mohla Vám univerzita v něčem pomoci, abyste studium úspěšně dokončil/a? Pokud ano, jak?*“ bylo zasláno celkem 137 slovních odpovědí. Respondenti mohli rovněž v anketě uvádět další textové připomínky, kterých bylo doručeno 100. Níže uvedené shrnutí zpracovává společně slovní komentáře, bez ohledu na to, v jaké části byly uváděny.

Řada respondentů využila prostor pro obecnější zhodnocení či podrobnější vysvětlení důvodů, které je vedly k ukončení studia (např. změna oboru, výběr nevhodného oboru, výběr nevyhovující formy studia, osobní a zdravotní důvody, volba studia na jiné univerzitě, obtížnost skloubit studium se zaměstnáním či péčí o děti, změna zaměstnání, zastaralost studia, nevyhovující skladba oboru, zklamání z náplně oboru, strach z neúspěchu, nedostatečné uznání výsledků z předchozího studia, přístup některých vyučujících). Někteří respondenti shrnuli pozitiva ze své zkušenosti se studiem na UHK, co jim studium dalo, někteří vyjádřili poděkování.

Několik respondentů zmiňovalo vliv pandemie covidu-19 (nevyhovovalo učení v domácím prostředí, obtížné hledání času na online výuku v době home office a hlídání dětí, nevyhovující online forma studia, distanční výuka jako důvod ukončení studia, chybějící osobní účast ve škole apod.), která v roce 2021 rovněž sehrála roli v důvodech pro ukončení studia bez absolvování.

Z hlediska odpovědí, co mohla UHK udělat pro úspěšné ukončení studia, se objevovala zejména následující témata:

- Zmírnit nepřiměřenost požadavků některých předmětů, vyučujících či pracovišť.
- Vylepšit systému online výuky (organizační nastavení, která by snížila časovou náročnost).
- Větší vstřícnost, lidštější přístup, více pochopení, větší ochota.
- Lepší organizace výuky.
- Větší nasměrování a lepší informovanost ohledně závěrečné práce.
- Lepší komunikace, poskytovat informace s větším předstihem, častěji.
- Přehodnotit rozsah a formu povinné praxe.
- Povolit třetí zapsání předmětu, povolit opakování ročníku, umožnit více rozložit studium.
- Více pomáhat v ohledu na mentální zdraví, lepší psychologická podpora, více pomoci se studiem, více propagovat psychologickou a studijní pomoc pro studenty.
- Možnost studovat více let bez poplatků.
- Kontrolovat a pátrat po důvodu neúspěchu velkého množství studentů.

V. Závěry a doporučení

Z výsledků dotazníku pro studující, kteří ukončili studium bez absolvování, vyplývá, že třemi faktory, které respondenti nejčastěji uváděli v kontextu svého ukončení studia, byly: rodinné, zdravotní či jiné osobní důvody, časová náročnost studia a jeho skloubení s osobním a pracovním životem a nesplněná očekávání od studijního programu. Pořadí a četnost uvádění těchto vlivů se lišily dle forem studia, dle typu studia a na jednotlivých fakultách, ale vždy toto byly tři nejčastěji uváděné faktory ukončení studia (pouze s výjimkou respondentů PŘF a respondentů z magisterských studijních programů, v jejichž případech mezi prvními třemi nejčastěji uváděnými vlivy na ukončení studia byla zastoupena přílišná obsahová náročnost studia).

Obdobná zjištění ukázaly i výsledky pilotního dotazování z roku 2020.

UHK by se tak ve své činnosti celouniverzitně měla zaměřit zejména na:

- 1) Další rozvoj aktivit a služeb poradenského centra a zvyšování povědomí studujících o jeho nabídce, aby studující měli adekvátní podporu při odbourávání případných bariér pro dokončování studia, které vyplývají z jejich zdravotní, rodinné či osobní situace.
- 2) Reflexe organizace (zejména kombinované formy) studia a hledání dalších možností pro usnadnění skloubení studia s osobním a pracovním životem i dalšími aktivitami.
- 3) Hledání cest, jak lépe seznámit uchazeče s obsahem studijních programů a profesním uplatněním, stejně jako rozšiřovat nabídku poradenství pro výběr vhodného studijního programu.

UHK bude v dotazování studujících, kteří ukončili studium bez absolvování, pokračovat i v kalendářním roce 2022. V dotazníku však byly učiněny dílčí změny. Mění se způsob vyjadřování k jednotlivým vlivům na ukončení studia z ano/ne na podrobnější škálu rozhodně souhlasím / spíše souhlasím / spíše nesouhlasím / rozhodně nesouhlasím, což umožní lépe porozumět míře vlivu jednotlivých faktorů v ukončování studia. K tvrzením byla přidána dvě další, tím se posílí komplexnost v chápání příčin studijní neúspěšnosti:

- Vliv měla situace ovlivněná epidemií covidu-19.
- Vliv měly jiné (výše neuvedené) důvody.